

EXAMEN FACULTATUM (EXFAC)

Innledning

Historikk

Stortinget vedtok i 2001 å innføre en ny gradsstruktur for universiteter og høyskoler. Det ble også bestemt at *examen philosophicum* (exphil) og *examen facultatum* (exfac) skal inngå i den nye treårige bachelorgraden. Et studieår utgjør normalt 60 studiepoeng (ECTS-poeng). Exphil og exfac skal ha 10 studiepoeng hver. Reformen har økt studieintensitet som et viktig mål. Det forutsetter prosessorienterte undervisnings- og vurderingsformer.

Menighetsfakultetet ble tildelt eksamensrett i exphil og exfac våren 2002. Det betyr at studenter kan ta både exphil og exfac her, også uavhengig av om de tar andre fagstudier ved fakultetet.

Struktur

Planene for exphil og exfac svarer i hovedsak til det opplegget som er vedtatt ved Universitetet i Oslo. Exphil og exfac er bygd opp av to like store deler, hver del på 5 studiepoeng. I *exphil* inngår filosofi- og vitenskapshistorie (del A) og etikk (del B). *Exfac* omfatter kritisk tenkning (del A) og teologi mellom fornuft og fortelling (del B), med vekt på faghistorie og fagforståelse.

Exfac, KRL og teologi

Exfac utgjør et selvstendig emne i en bachelorgrad eller et teologistudium, men kan også tas uavhengig av andre fagstudier ved fakultetet. Emnet bygger på exphil.

Felles mål

Gjennom arbeidet med *exfac* skal studentene

- øke sin kompetanse når det gjelder kommunikasjon og argumentasjon
- gjøre seg kjent med sentrale begreper og problemer i tilknytning til allmenn og vitenskapelig rasjonalitet
- gjøre seg kjent med hovedtrekk ved ulike vitenskapelige arbeidsmåter
- få trening i å vurdere argumentasjonen i tekster fra ulike sammenhenger, og i å bygge opp egen argumentasjon
- gjøre seg kjent med problemer og posisjoner fra faghistorien og kunne se dem i sammenheng med tematikken i exphil og exfac
- øve opp sin evne til å se relevansen av tematikken i exphil og exfac for fagstudier og fagforståelse
- kvalifisere seg for videre studier

Mål og innhold

I exfac søkes de felles målene realisert ved at studentene arbeider med to forskjellige deler, hver på 5 studiepoeng.

EMNE – EXFAC	POENG
A. Kritisk tenkning	5
B. Teologi mellom fornuft og fortelling	5

Studiekrav

(jf. nedenfor, Organisering og arbeidsformer og Vurdering)

For å få mappevurdering må den enkelte student

- være organisert i og delta i en basisgruppe
- delta på minst 75 % av seminarsamlingene for hvert delemne
- ha et muntlig seminarframlegg i et av delemnene
- skrive to oppgaver innen gitte frister, en fra hvert delemne
- delta på en 60 minutters emneprøve ved slutten av undervisningen. Karakteren er bestått/ikke bestått. Ved ikke bestått kan studenten gå opp til ny prøve én gang i samme semester
- delta i vurdering av studietilbudene

A. Kritisk tenkning

Denne delen tar først og fremst sikte på å øke studentenes kompetanse når det gjelder kommunikasjon og argumentasjon, samt arbeide med begreper og utsagn. Slik kompetanse er et sentralt element i all akademisk dannelse. Samlet sett er målet at studentene øker sin kompetanse når det gjelder kritisk tenkning og forståelse av vitenskapelig rasjonalitet og vitenskapelige arbeidsmåter.

Studentene skal kunne

- gjøre rede for vilkår for klarhet og presisjon ved produksjon av tekster og ved annen kommunikasjon
- drøfte forholdet mellom kommunikasjon og forståelse
- gjøre rede for argumentasjonstyper og begrunnelsesmåter
- drøfte forholdet mellom argumentasjon og saklighet
- gjøre rede for definisjonsmåter og utsagnstyper
- drøfte forholdet mellom språk og sannhet
- drøfte hva vitenskapelig rasjonalitet og vitenskapelige arbeidsmåter innebærer, bl.a. med utgangspunkt i tradisjoner og skoler i moderne vitenskapsfilosofi

LITTERATUR

Johannessen, Kjell S.: "Kap. 1 og 3-5" i *Tradisjoner og skoler i moderne vitenskapsfilosofi*. 13. oppl. Bergen: Fagbokforlaget, 2001, s. 9-18, 92-177.

Rokstad, Konrad: *Kommunikasjonslogikk : elementære logiske forutsetninger for saklig meningsutveksling*. 2. utg. Oslo: Gyldendal akademisk, 2002.

Utaker, Arild: "Kap. 1 og 3-8" i *Språklogikk*. Oslo: Universitetsforlaget, 1991, s. 9-22, 32-113.

B. Teologi mellom fornuft og fortelling

Del B tar sikte på å presentere de teologiske fag, både det tradisjonelle teologistudium og studiet av kristendom, religion og livssyn (KRL). Det skjer ved at man studerer faghistorisk viktige og aktuelle eksempler på hva teologi har vært og kan være. Studiet skal ha et historisk-systematisk preg. Del B skal bidra til å knytte tematikken i exphil og exfac sammen med fagstudiene, ved å vise hvordan det teologiske arbeidet med bibeltekster har skjedd i skiftende filosofiske, ideologiske og metodologiske settinger.

En tematikk som går igjen i flere av de faghistoriske eksemplene er forholdet mellom fortelling og fornuft når det gjelder kunnskap om Gud. Denne problemstillingen blir gjort til overordnet systematisk problemstilling i del B. Studiene i denne delen av exfac skal konsentreres om den kristne teologis fagtradisjon, der både økumeniske og konfesjonelle problemstillinger presenteres. Men studiene skal også bidra til forståelse for særpreget og den metodologiske basis for de andre verdensreligionenes teologi.

Studentene skal kunne

- gjøre rede for bakgrunnen for teologibegrepet og drøfte fagets egenart
- drøfte forholdet mellom fortelling og fornuft ut fra historiske eksempler
- gjøre rede for teologiens vilkår i historisk viktige filosofiske settinger
- gjøre rede for ulike bibelsyn ut fra faghistorien og drøfte vilkår for bibelbruk
- gjøre rede for gudsbilde og kristologi som teologisk sentralt tema
- drøfte menneskesyn og livstolkning ut fra historiske og aktuelle eksempler
- drøfte historieoppfatning og eskatologi ut fra historiske og aktuelle eksempler
- drøfte forholdet til jødedommen og andre religioner ut fra historiske og aktuelle eksempler

LITTERATUR

L Skarsaune, Oskar og Tore Wigen: *Teologi mellom fornuft og fortelling*. Oslo: Det teologiske Menighetsfakultet, 2003.

Organisering og arbeidsformer

Organisering, arbeidsformer og evaluering skal bidra til at studentene fra første stund og gjennom hele studiet får en aktiv læringsprosess.

Organisering

Som hovedregel blir studentene organisert i faste grupper.

- *Basisgruppene* er arbeidsgrupper som består av 4-6 studenter. Disse gruppene vil ha flere funksjoner. De skal være et sted for å skrive og diskutere oppgaver, men kan også brukes til kollokvering ved lesing av pensum, til å ”summe” i forbindelse med seminar og forelesninger, osv.
- *Seminargruppene* omfatter 4-6 basisgrupper, det vil si 20-28 studenter, og ledes av en eller flere lærere. Seminargruppene brukes til undervisning, til veiledning i oppgaveskriving og til å presentere og drøfte oppgaver og framlegg fra studentene.
- *Storgruppen* er en samling av seminargruppene, og omfatter et helt kull. Her gis det felles undervisning, særlig i form av forelesninger.

Arbeidsformer

Denne organiseringen legger opp til varierte arbeidsformer som skal bidra til å aktivisere studentene og stimulere læringsprosessen. Arbeidsmåtene vil veksle mellom selvstudium, gruppearbeid og oppgaveskriving, seminar hvor studentene har framlegg og får undervisning og veiledning, og forelesninger i storgruppe.

Som ressursbok om arbeidsmåter i studiet brukes: Olga Dysthe, Frøydis Hertzberg og Torlaug Løkensgard Hoel: *Skrive for å lære. Skrivning i høyere utdanning*. Oslo: Abstrakt forlag as 2000.

Studiekrav

For å få avsluttende mappevurdering må studentene oppfylle studiekravene. Studiekravene gjelder bl.a. frammøte på seminar, oppgaveskriving og prøver. Oppgaver og andre studiekrav skal dokumenteres og legges i en *samlemappe*.

Samlemappen for exfac skal inneholde

- to oppgaver, en fra hver del
- bekreftelse på at en har deltatt ved minst 75% av seminarene for hvert delemne
- bekreftelse på at en har hatt et muntlige seminarframlegg, i ett av delemnene
- bekreftelse på at en har bestått en 60 minutters emneprøve
- bekreftelse på at en har deltatt i vurdering av studietilbudene

Nærmere orientering om studiekravene blir gitt i seminarene. Studenter som ikke oppfyller studiekravene innen gjeldende frister, får ikke mappevurdering. Disse blir overført til avsluttende skriftlig eksamen.

Vurdering

Det vil foregå en fortløpende vurdering av studentene og deres studieinnsats, men også av studietilbudene: undervisning og veiledning, organisering, studieplaner osv.

I den avsluttende, formelle vurderingen av studentene brukes en karakterskala fra A (best) til E (dårligst). Studenter som får F, har ikke bestått.

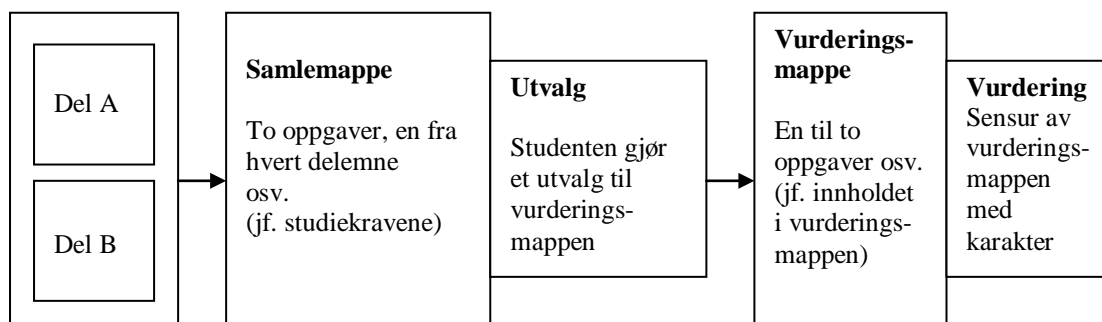
Vurderingskriterier

Den avsluttende vurderingen tar sikte på å prøve studentenes evne til gjøre rede for relevant fagstoff på en selvstendig måte, og bruke stoffet til å drøfte faglige problemstillinger.

Mappevurdering

Når studiekravene er oppfylt, blir den avsluttende vurderingen gjennomført som mappevurdering. Innen fastsatt tid skal hver student levere en *vurderingsmappe*. Karakter fastsettes på grunnlag av arbeidene i vurderingsmappen, ut fra en samlet vurdering.

Mappevurderingen er organisert etter denne modellen:

For exfac skal vurderingsmappen inneholde

- bekreftelse på at samlemappen er godkjent
  - en til to oppgaver fra samlemappen, fakultetet bestemmer antallet
  - en egenerklæring om at arbeidet eller arbeidene i vurderingsmappen er selvstendige.
- For kontroll kan fakultetet be om at oppgaver leveres elektronisk

Oppgavene til vurderingsmappen kan bearbeides helt fram til fristen for innlevering. Hvis mappen ikke får ståkarakter, leveres en bearbeidet mappe innen 14 dager. Den reviderte mappen kan da ikke få bedre karakter enn D.

Vurdering med avsluttende skriftlig eksamen

Studenter som av ulike grunner ikke oppfyller studiekravene, går opp til en avsluttende skriftlig eksamen på 4 timer. Studentene kan få en eller to oppgaver. Det avgjøres fra gang til gang hvor mye hver oppgave teller. Hvis det gis to oppgaver, må begge være bestått for at eksamen skal være bestått. Hvis en oppgave består av flere spørsmål, må svarene på disse samlet vurderes som bestått.

Studenter som velger å gå opp til avsluttende skriftlig eksamen, kan få plass i basisgruppe og seminargruppe med samme retter og plikter som studenter med mappevurdering.

Evaluerings av studietilbudene

Studenter og lærere skal være med på en fortløpende vurdering av studietilbudene. Dette er en del av fakultetets system for å sikre og utvikle kvaliteten i utdanningen.

